

CİHAT VE İLİM EHLİ PEYGAMBERLERE EN YAKIN KİMSELER

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn hamden kesîren tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn kemâ yenbegî li celâlihi vechihî ve li azîmi sultanih. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn.

Emmâ ba'd.

Fe-kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

أَقْرَبُ النَّاسِ مِنْ دَرَجَةِ النُّبُوَّةِ أَهْلُ الْجِهَادِ
وَأَهْلُ الْعِلْمِ لِأَنَّ أَهْلَ الْجِهَادِ يُجَاهِدُونَ
عَلَى مَا جَاءَتْ بِهِ الرُّسُلُ، وَأَمَّا أَهْلُ الْعِلْمِ
فَيَقُودُونَ النَّاسَ عَلَى مَا جَاءَتْ بِهِ الْأَنْبِيَاءُ

Akrebü'n-nâsi min dereceti'n-nübüvveti ehlü'l-cihâdi ve ehlü'l-ilm. Li enne ehle'l-cihâdi yücâhidûne alâ mâ câet bihi'r-rusül. Ve emmâ ehlü'l-ilmî fe-dellevü'n-nâse alâ mâ câet bihi'l-enbiyâ.

Deylemî, İbn Abbas *radiyallahu anhüma*'dan rivayet etmiş. Bu hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz şöyle buyuruyor:

Akrebü'n-nâsi min dereceti'n-nübüvveh. “İnsanların peygamberlik derecesine en yakın olanı, peygamberlerin derecesine en yakın geleni.” *Ehli'l-cihâdi.* “Cihat edenlerdir, cihat ehlidir.” *Ve ehlü'l-ilm.* “İlim ehlidir, ilim erbabıdır.”

Neden?

Li enne ehle'l-cihâdi. “Çünkü cihat ehli, cihat eden mücahitler.” *Yücâhidûne alâ mâ câet bihi'r-rusül.* “Peygamberlerin getirdikleri hakikatleri yaymak için o esasları insanlara kabul ettirmek için o esaslara uygun olarak cihat ediyorlar.”

İmanın ve Allah'ın emirlerinin uygulanmasının karşısına çıkan engelleri, zorbalıkları ortadan kaldırıyorlar. Böylece imana hizmet ediyorlar, dine hizmet ediyorlar; ondan cihat edenlerin dereceleri yüksek.

Ve emmâ ehlü'l-ilm. “İlim erbabına, alimlere gelince.” *Fe-dellevü'n-nâse.* “Bunlar insanlara kılavuzluk ediyorlar, yol göstericilik yapıyorlar.” *Ala mâ câet bihi'l-enbiyâ.*

“Peygamberlerin getirdiği, insanlara öğrettiği o hakikatleri insanlara öğretiyorlar.”

“Bakın peygamberler böyle söyledi.” diye peygamberlerin öğrettiklerini insanlara öğretiyorlar; insanları onlarla buluşmaya götürüyorlar, kılavuzluk yapıyorlar, peygamberin tebliğini öğretiyorlar.

Onun için bu ikisi, derecesi peygamberlere en yakın olan zümredir: Cihat edenler ve ilim sahibi olanlar.

Gelelim bunların açıklamasına:

İslâm'ın, imanın, hakikatin ve adaletin, güzel şeylerin hâkim olması, uygulanması, yapılması, yaşaması bazen kötü niyetli insanlar tarafından istenmiyor. Menfaatleri bozulanlar oluyor. Yahut çeteler teşekkül ediyor. Kolaydan kazanmak isteyenler oluyor, şeytana uyanlar oluyor. Maziden bir takım kuyruk acıları olanlar oluyor. Çeşitli sebeplerden karşısına çıkıyorlar. Çeşitli bahaneler ortaya atıyorlar; İslâm'ı, imanı, Allah'ın emirlerini insanlara uygulattırmıyorlar. Bu adamlar öyle nasihatle filan da laf anlamıyor. Bıraksan çete kuruyor, ordu kuruyor, saldırıyor, öldürmeye kalkıyor.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*
Efendimiz, peygamberliğe nasıl başladı?

Allah'ın emirlerini anlatmakla başladı.

Ne oldu?

Kabul etmediler; bir kısım Mekkeliler, müşrikler kabul etmeyince “Sus!” dediler, “Bizim düzenimizi bozma!” dediler. “Bizim atalarımızın yolunu değiştirmeye kalkışma!” dediler.

Ama yanlış atalarınız yanlış yolda! Putlara tapıyorlar, yanlış işler yapıyorlar!

Bir mücadele başladı, işkence başladı, zorbalık başladı. Baktılar halk ikna oluyor, imana geliyor, doğru sözü kabul ediyor. O zaman baktılar ki iş kendilerinin aleyhine dönecek. Bu sefer işkenceye başladılar, zorbalığa başladılar, baskıya başladılar, kuşatmaya başladılar, muhasara ettiler. “Yazık edelim, zorlaştıralım.” diye, yiyecek içecek vermemeye, satmamaya, kız alıp vermemeye başladılar.

Yine engelleyemeyince, mazlum insanlar imana geldikçe bu sefer dediler ki; “Öldürelim bunları!”

Peygamber Efendimiz'i öldürmeye niyetlendiler. Onun için Peygamberimiz hicret

etti. Kendi ana ata yurdunu terk edip Medine-i Münevvere'ye gitmesi, hicret etmesi ondan dolayı. Orada da rahat bırakmadılar, orada da ordular gönderdiler çarpıştılar.

Demek ki doğru bir fikre doğru söze, sözle karşılık veremeyince işi zorbalığa döküyorlar. O zaman hakikatin de, hakkın da, imanın da, İslâm'ın da bu zorbalığı kaldırması lazım geliyor.

“Olmaz böyle şey! Sen zorbalığı yaparsan; silahla öldürmeye, tazyike, haksızlığa kalkarsan o zaman benim de kendimi savunma hakkım var, ben de kendimi savunurum.” diye onlarla mücadele etmek zorunluluğu ortaya çıkıyor.

Bu her devirde böyledir. Eski devirlerde de böyle olmuş; daha önceki ümmetlerin peygamberlerine de bazı kimseler karşı çıkmış.

Mesela biliyorsunuz Musa *aleyhisselam* Firavun tarafından öldürülmek istendi. Öldürmeye, canına kast etmeye çalışıyorlar. Benî İsrail'in çocuklarını öldürmeye başladılar. Çeşitli baskılar yapmaya; “Asarız, keseriz, kollarınızı bacaklarınızı koparıyoruz.” demeye başladılar.

Onun için imanın, İslâm'ın engellenmesini kaldırmak için cihat etmek gerekiyor. Engel olanların, zorbalık yapanların zorbalıklarını bıraktırmak için cihat gerekiyor. Bu da tabii zor bir iş. Çünkü kavga. Kavga da, üstün gelmek için silah edinmeyi gerektiriyor. Alet, edavat, silah, at, kılıç o devire göre, o zamana göre. Şimdiye göre ok, şimdiye göre füze, mermi, uçak ve sair araçlar gerekiyor. Hem pahalı hem de işin hiç şakası yok, sonunda ölmek var. Ya ölür ya yaralanır, ciddi bir şey. Gidip de gelmemek var.

Onun için çok büyük bir fedakârlık olduğundan cihat çok sevap oluyor. Mücahidin derecesi çok yüksek oluyor. Çünkü İslâm, onlarla ayakta duruyor. Bakın İsrail'in yaptıklarına... Kampların resimlerini gördünüz mü?

Nasıl doldurmuşlar insanları; aç susuz nasıl muhasaraya almışlar, nasıl baskılar nasıl ölümler nasıl kat kat teçhizatlar, askerler! Nasıl adamı çocuğu ile beraber -bidonun, varilin arkasına saklanmışlar- takır takır taradılar! Nasıl göz göre göre cümle cihanın önünde öldürdüler. Nasıl ellerini taşın üstüne koyup tak tak vurarak ellerini, kemiklerini kırıyorlar.

Demek ki her devirde, her ülkede, her yerde, işi yamuk tarafa kaydırırlar oluyor, haksızlığa kaydırırlar oluyor. Onlara karşı da mücadele gerekiyor.

Bir de ilim erbabının derecesi, peygamberlere en yakın. Çünkü onlar da peygamberler âhirete göçtükten sonra peygamberlerin sözlerini halka anlatıyorlar, duyuruyorlar. Peygamber yaşasaydı peygamber anlatacaktı. Alimler peygamberlerin vârisleri. Mal varisi değil, malını almıyor; görev varisi, görevi devam ettiriyor. Anlatılması gereken şeyleri anlatıyorlar.

a. Herkesin Kafası, Gönlü Bir Depodur

Ve muhterem kardeşlerim!

Bu cümlelin altını çizilin, zihninize iyi yerleştirilin. Her insanın kafası, gönlü bir depodur. Sen burayı hakla, hakikatle, hayırla, imanla, güzel bilgilerle doldurmazsan mutlaka bir yerden bir şeyler gelir, bu depolar dolar. Başkası doldurur. Başka insanlar kötü şeylerle doldurur ve depo ağzına kadar kötü şeylerle dolduktan sonra da o depodan hayır gelmez. Pis, mik-

roplu, böcekli, aidsli, tehlikeli, akrepli, yılanlı şeyler...

Ne yapacaksın?

Onu temizlemesi çok zor, çok önemli! Gönüller kafalar boş iken temiz olarak doldurmalı, temiz bilgilerle doldurmalı ve çoluk çocuğumuza kendimize güzel bilgiler kazandırmalıyız, öğretmeliyiz, öğrenmeliyiz. Kendi kendimize bu bilgileri öğrenmediğimiz zaman bizim kafamız da boş kalmaz.

Kapıyı pencereyi kapatsanız oda havasız kalır mı?

Kalmaz.

Kapının altını üstünü, pencerenin kenarlarını süngerlerseniz havasız kalır mı?

Kalmaz.

Nereden geliyor bu hava?

Nereden geliyorsa geliyor. Şurada ne yapsanız, etrafı ne kadar kapatsanız yine bir yerlerden hava sızar, yaşarsınız. Kapı pencere kapalı olsa da yaşarsınız.

Sonra bir içi boş kabı, denizin dibine bastırırsanız ne olur?

Bir yerinden su dolar. Su yine boşluğunu doldurur. İçi doluyorsa dolmaz ama boş ise dolar.

Onun için insanların gönülleri de hiç boş durmaz. Tıpkı buna benzer ve çok önemlidir.

Çocuğunuzun, hanımınızın, eğitimi ile sorumlu olduğunuz kimselerin gönüllerine kafalarına ya siz bazı bilgiler dolduracaksınız ya da başkaları bazı bilgiler doldurur. Kapacak. O boşluğu o depoyu o storage'ı onlar dolduracaklar.

Onun için mutlaka eğitim, mutlaka bilgi vermek; bilgilendirmek, öğretmek lazım. Hem kendimizin de öğrenmesi lazım. Okumamız lazım, okumamız lazım, okumamız lazım...

“Peygamberler kimler?”

“Bilmiyorum!”

İlmihalde var. *Büyük İslâm İlmihali*'nin arkasında Ömer Nasuhi Hoca kısaca yazmış. Şunu oku, çocuklar bilsin, hangi peygamber kimmiş, neler yapmış.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* nasıl bir kimseymiş, okut, görsün! Bir *Büyük İslâm İlmihali*'nin arka tarafını okutsan yeter.

Boş bıraktın mı oyunlarla, daha başka eğlenceli, zevkli, hediyeli, balonlu, ışıklı

şeylerle gönüller başkaları tarafından doldurulur.

Çocuklarınız, hanımlarınız, yakınlarınız sizden kopar, elden gider. Çok büyük bir olay, çok mühim bir olay!

Aman aman eğitime çok önem verin! Kafalara bilgi sokmaya gönüllere bilgi sokmaya; güzel bilgiyi, olumlu bilgiyi, iman bilgisini, âhirete yarayacak bilgiyi sokmaya çok çok çalışın!

Bilin ki siz ihmal ettikçe kafa boş kalmaz. Televizyondan, dergiden, gazeteden kafalara pis şeyler gelir, aman!

b. Allah Teala'nın Kuluna En Yakın Olduğu Zaman Gecenin Son Dakikalarıdır

İkinci hadîs-i şerîf:

أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ
فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ فِي
تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ

Akrebü mâ yekûnü'r-rabbü mine'l-abdi fî cevfi'l-leyli'l-âhir fe ini'steta'te en tekûne mimmen yezkûru'llâhe fî tilke's-sâati fe-kün.

Bu ikinci hadîs-i şerîf; bu zamanımız, bugünlerimiz, Ramazanımız'ın sonuna yaklaştığımız bu haftamız için önemli bir bilgidir. Amr İbn Abese'den, Ebû Umame'den rivayet edilmiş. Tirmizî "hasen, sahih hadis" demiş.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

Akrebü mâ yekûnü'r-rabbü mine'l-abdi.
"Allahu Teâlâ hazretlerinin kuluna en yakın olduğu zaman, Rabbi'nin Allahu Teâlâ hazretlerinin kuluna en yakın olduğu zaman."
Fî cevfi'l-leyli'l-âhir. "Gecenin en son bölümündeki dakikalardır."

Gecenin en sonundaki dakikalar, saatler Allah'ın kullarına en yakın olduğu zamandır.

Kul ne yapsın? Yakın olunca ne olur?

Duasını yapsın, isteyeceğini istesin, dileğini arz etsin. Arada tercüman yok, perde yok, mâni yok, kapı yok, bekçi yok! Rabbi'nden ne isteyecekse istesin. İşte dün akşam da söylediğim husus buradan karşımıza geliyor. Geceleyin o vakitte kalkıp ibadet etmeye kendimizi alıştıracacağız.

Nasıl alıştıracacağız?

İşte Ramazan'da yemek yeme bahanesi ile alışıyoruz. Hanım tatlı tatlı yemekleri yapıyor. Güzel güzel kokuyor. “Kalk” dediği zaman iştahlı iştahlı kalkıyorsun, gidiyorsun, yemek yiyorsun.

Neden?

Kadın sahur yemeği yapmış. Neler neler yapmış; ne kadar güzel kızartmalar, pilavlar, etler neler neler... “Aman” diyorsun, kalkıyorsun hemen. Mideden, hoşça giden taraftan gece kalkmaya alışıyorsun.

Evet, madem alışıyoruz, bu alışkanlığı kaybetmeyelim. Gecenin vaktinin kıymetini bilelim.

Gecenin sonu ne zamandır? Pek çok kimse bunu doğru bilmez. Sabah ne zaman başlar? Gece bittiği zaman başlar da sabahın ne zaman başladığını da bilmez.

Sabah ne zaman başlar?

Daha ortalık karanlıkken başlar; onun için bilmez, şaşırır. Pencereden dışarıya baktığı zaman ortalık karanlıktır.

Sabah ne zaman başlıyor?

Bulunduğun ülkede Doğu tarafına baktığın zaman doğu tarafında ufukta hafif aydınlanma

başladığı zaman, dağların çizgisi anlaşılmaya başladı mı daha ortalık karanlık iken işte sabah başladı.

Doğu'ya baktığın zaman yer ile göğü ayırt edebiliyor musun?

Evet, ayırt ediyordum, biraz ışıdı. Dağların çizgisi belli olmaya başladığı zaman işte sabah vakti geldi, gece bitti.

“Ama daha ortalık karanlık, ışıkları yakmak zorundayız.”

Olsun. “Fecr-i sâdik” derler ona; o tarafın aydınlanmaya başlaması ile sabahın vakti geldi.

Takvimlerde ne yazar?

Buna “imsak vakti” derler.

“İmsak” ne demek?

“İnsanın kendisini tutması, alıkoyması” demek.

Hoppala! Bu vaktin insanın kendisini tutmasıyla ne ilgisi var?

Yemek yiyip duruyorken kendisini tutacak.

“Sofradan biraz uzaklaş bakayım!”

Kendisini tutuyor. Artık oruç başlıyor. Orucun başladığı zaman “imsak vakti”dir.

Demek ki gecenin son vakti olan kıymetli zamanı ne zamandır?

İmsaktan önceki bir saat iki saat olan zamanlardır. Bu çok güzel!

Niye çok güzel?

Akşam erkenden yatarım, uykumu alırım, kalkarım. Ne kadar yorgun olursam olayım, yatarım ondan sonra yine neşeli, dinç olarak kalkarım. Derin derin bir nefes alırım. Taze taze, dinlenmiş bir zihinle kalkarım. Tamam, uygun. Tam gecenin son vakti olduğu için insan dinlenmiş oluyor.

Evet, gecenin bu son zamanını, gecenin ne zaman bittiğini söyledik.

هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ

Hiye hattâ matlai'l-fecr.

Fecrin başladığı zamandır. O vakitten önce kalkıp ibadet edip sevapları kazanmak Allah'tan ne isteyecekse istemek lazım. Çünkü Allahu Teâlâ hazretleri kullarına buyurmuş ki;

“Benden isteyin, ben istediğinizi vereceğim.”

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

Ve kâle rabbükümü'd'ûnî estecib leküm:

“Dua edin; ben duanızın karşılığını vereceğim.”

“Karşılığını vereceğim.” diyor, “Tam istediğinizi vereceğim.” demiyor. Burası ince bir noktadır, daha iyidir. Benim tam istediğimi vermekten karşılığını vermesi daha iyidir.

Neden?

Çünkü ben şaşırabilirim; istediğim şeyin çok uygun olmayanını isteyebilirim. O daha iyisini bilir. Mesela “Benim bir hastalığım vardı, bana şu marka ilacı ver.” desem...

“Sen iyi olmak mı istiyorsun?”

“Evet.”

“Sen bu ilacı alma. Bu ilacı alırsan midene dokunur, kanama yapar.”

“Ne olacak?”

“Ben sana midene dokunmayan başka bir ilaç vereyim. Maksadını anladım; maksadına uygun bir ilaç vereyim.”

Demek ki istediğinden daha iyisini veriyor, istediğinden daha uygununu veriyor, mutlaka veriyor.

“Ben bir şey istedim de Allah vermedi! Çocukken çok arzu ederdim, son model mercedesim olsun isterdim, hiç olmadı.”

Allah Teâlâ hazretleri duanın karşılığını bazı defalarda, bazı yerlerde âhirette verir.

Duanın karşılığını dünyada vermez. Çünkü insanlar çoktur, her insanın bir arzusu vardır.

Mesela bunu kitaplar yazıyor:

Tarlaya tohum ekmiş olan; “Yâ Rabbi! Yağmur ver.” der, yağmur yağsın, ister. “Tohumu ektim, filizlensin.” diye “Yâ Rabbi! Yağmur ver.” diye dua eder.

Çömlekçi de çömlekleri yapmıştır, kurutacaktır. O da der ki; “Aman yâ Rabbi! Güneş çıksın, aman yâ Rabbi! Yağmur yağmasın, yağarsa mahvolurum.” der.

Veyahut harmanını yığmıştır. “Üstüne yağmur yağarsa fena olacak.” diye, “Yağmur yağmasın.” der.

İnsanların ihtiyaçları zıt olunca ne olacak?

O zaman Allahu Teâlâ hazretleri, istediğinden dolayı mükâfâtını âhirette verir. Ya istediğinden âlâ verir ya da olmayacak bir şey istediye âhirette verir.

Sevdiği kimse yatağa düşer. “Yâ Rabbi! Sen bunu öldürme, canını alma, yaşasın.” der. Herkes sevdiği kimsenin yaşamasını ister. O zaman dünyanın Hz. Âdem zamanından beri sevilen insanlarla dolu olması lazım.

“Yâ Rabbi, yaşasın. Yâ Rabbi, yaşasın!”
Olmaz. Bunların bir eceli var; bir zaman sonra onlar âhirete göçecekler.

“Dua ediyor.”

Duasının mükâfâtını âhirette alır. “Yâ Rabbi! Sen buna hayat ver, yaşasın.” diye dua etti, o yaşamadı. Evet, istediği olmadı ama o dua eden Allah’a dua ettiği için mükâfâtını, sevabını âhirette alır.

c. Ben Dua Ettim Benim İsteddiğim Olmuyor Demeyin

Onun için; “Ben dua ettim de benim istediğim olmadı!” demeyin. Olmadığını bilemezsiniz, ne zaman olacağını bilemezsiniz. Bazen olur, olduğunu çok zor anlarsınız, pişman da olursunuz. Bazen “Bak olmadı sandım ama olmuş.” dersiniz.

“Allah Allah, olmuş ya!” dersiniz. Benim başıma çok geldi:

“Ben yüzü kara, günahkâr bir kul olduğumdan dua ettim; Allah da bir yüzü kara olduğumdan, günahkâr olduğumdan bunu kabul etmedi.” diye düşündüm.

Ama ondan sonra baktım, o şey olmuş.
Nasıl oluyor?

Kaderin cilvesi. Ben dedim ki; “Yâ Rabbi! Bu çıktığım evden taşınıyorum. Beni oradan oraya çok taşıdırma. Bu evden kiraya gittim ama artık buradan kendi evime çıkayım. Başka eve değil, kendi evime çıkayım.” dedim.

Ondan sonra o evden de daha güzel başka bir yerde manzaralı geniş güzel bir ev bulduk. Oraya yine kiracı olarak gittik. Ankara’da dedik ki; “Allah benim duamı kabul etmedi çünkü ben bu evden çıkınca kendi evime gideyim.” dedim.

Ama çok ilginç bir olay olduğu için anlatıyorum, hatırlınızda kalsın. Ben o evde iki sene kirada oturdum. İki sene sonra ev benim oldu. Evi satın aldım. Bu evden kendi evime çıkmışım. Allah iki sene bana onu bildirmedi. İki sene sonra ev benim oldu. Kiracı olduğum evi satın aldım. Hiç de alacak param yok. Evet, duamı kabul etti. Para pulum yokken nasıl olduysa oldu. Abim İstanbul’dan telefon etti; “Sizin evin sahibinin, kadın sahibesinin kardeşi benim çok samimi sınıf arkadaşım. Sizin evi alacağız ama yüzde ellisini sana alalım, yarı yarıya ortak ol, öyle alalım.” dedi.

“Para yok.” dedim.

“Olsun. Ben arkadaşla anlaştım, senet vereceğim.” dedi.

Çat çat imza kolay bir şey değil; “Senet vereceğim.” dedi. O da o senedi -tanıdığı kimseler varmış- kırdıracak, paraya çevirecekmiş. Falanca yerden, dere kenarından iki tane daire alacakmış. Onun da işine geliyor. Ahbap olduklarından bu işi yapıyormuş. Allah benim işimi öyle ayarlattı. Ben oturduğum yerde, ağabeyimin imzalarıyla para da vermeden az bir şeyler vererek eve sahip oldum. Bazen böyle de olur. Cilve-i Rabbânî; Allah’ın böyle latif şeyleri olur.

Evet, geceleyin ibadete kendimizi alıştıralım. Demek ki çok kârlı, çok sevaplı.

Fe ini’steta’ta. “Eğer gücün yeterse.” *En tekûne mimmen yezkûru’llâhe fî tilke’s-sâati fe-kün.* “Bu saatte Allah’ı zikredenlerden olmaya gücün yeterse bu işi yap.”

d. Bu Saatte Allah’ı Zikredenlerden Olmaya Gücün Yeterse Yapış

Demek ki kalkacağız, Allah’ı zikredeceğiz. Bu hadîs-i şerîften görüyorsunuz insana hep dervişliği bildiriyor. O halde bir gerçeği, altını çizerek ifade ediyorum:

Tarikat düşmanlarına, dervişlik düşmanlarına, zikir düşmanlarına diyorum ki; “Hakiki Müslümanlık dervişliktir.”

Derviş olmayan hakiki Müslümanlıkta bir mesafe uzakta duruyor. Ama ne kadar uzakta duruyor, mesafesine göre değişiyor. Bir metre, beş metre, on metre, bir kilometre, on kilometre, yüz kilometre... Fersah fersah...

Ama bak; “O saatte Allah’ı zikredenlerden olmaya gücün yetiyorsa kalk, Allah’ı zikredenlerin arasına sen de katıl, sen de Allah’ı zikredenlerden ol!” deniliyor.

“Zikir” ne demek?

“Tesbih, zikir” ne demek?

“Dervişlik” demek.

Biz dervişlik marka bir şey ortaya çıkarmış değiliz. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz emretmiş; emirlerini topladığın zaman mozağin parçalarını topladığın zaman dervişlik. Resûlullah’ın emrine uygun olarak yaşadığın zaman bakıyorsun derviş oluyorsun. Dervişlikten geçiyor.

İmam Gazâlî söylüyor; büyük mütefekkir büyük alim diyor ki:

“Devrimdeki bütün fikir akımlarını inceledim....”

Hatta bazı felsefi akımlara karşı cevap da yazdı, reddiye de yazdı. Kitaplar yazdı. Filozof kimse, bilgin kimse.

“Devrimdeki bütün yolları inceledim. Kur’ân-ı Kerîm’e, Sünnet-i Seniyye’ye uygun yol, İslâm’ın en samimi uygulandığı olarak dervişliği gördüm.” diyor. “Onlar yakın” diyor. Ötekiler derece derece uzakta. Az veya çok tam yanaşamamışlar, tam girememişler, tam yapamamışlar. Ya kıyafette ya kazançta ya evlilikte kalmışlar. İlla bir yerde kusur var.

Dervişlik nedir?

Peygamber Efendimiz’in hayat tarzı, tavsiyeleri, hayat yoludur.

Ve üçüncü hadîs-i şerîf:

أَقْرَبُكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
أَحْسَنُكُمْ خُلُقًا

Akrebüküm minnî meclisen yevme’lkıyâmeti ahsenüküm hulukâ.

Hz. Ali Efendimiz *radiyallahu anh* rivayet etmiş. İbni Neccar’ın kitabında var:

“Kıyamet günü bana en yakın yerde oturacak, benim en yakınımaya oturacak kimse, huyu en güzel olanıdır.”

e. Kıyamet Günü Bana En Yakın Kimse; Huyu En Güzel Olanıdır

Ahlâkı en güzel olanınız, kıyamet gününde benim en yakınımaya oturacak, bana en yakın olacak.

İnsan cennette Peygamber Efendimiz’e en yakın olmak istemez mi?

Ne yapacak o zaman?

Güzel huylu olacağız.

Güzel huylar nelerdir?

Güzel huyların uzun bir listesi vardır. Mesela cömertlik güzel huy, mesela halim selimlik güzel huydur. Kızmamak, adaletlilik güzel huydur. Doğru sözlülük güzel huydur. Geçimlilik güzel huydur. Utangaçlık, hayâ sahibi olmak güzel huydur. İnsan bunları elde ettiği zaman güzel huylu olduğu zaman Resûlullah’ın yanına ulaşır, en yakınlarından olur, âhirette en yakınında oturur.

Ve bir hadîs-i şerîf daha... Deminki hadis-i şerîfi tamamlayacak.

أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى
إِذَا كَانَ سَاجِدًا

*Akrebü mâ yekûnü'l-abdü mina'llâhi teâlâ
izâ câe sâcidâ.*

Abdullah İbn Mesud'dan Taberânî kaydetmiş. İbn Neccar da Hz. Âişe anamızdan kaydetmiş *rıdvanullahi aleyhim ecmaîn.*

f. Kulun Allah-u Teâlâ'ya En Yakın Olduğu Hal Secde Halidir

Kulun Allah'a en yakın olduğu hal hangi haldir?

Secde halidir. Secdedeyken Allah'a en yakın oluruz. Çünkü tam imanının göstergesidir.

Sen öyle yerde ne yapıyorsun?

Secde ediyorsun.

Niye secde ediyorsun?

“Allahu Teâlâ hazretlerine sevgimden, saygımdan; “İbadet edeyim.” diye secde ediyorum.”

Tevazu gösteriyorsun. Hem imanını gösteriyor hem ibadeti gösteriyor hem Allah'a saygısını, sevgisini gösteriyor. Secde hâli çok önemlidir. Kul Allah'a en yakın o haldedir. Secde hâlindeyken en yakındır.

Secde de nerede var?

Namazın içinde var. Namazı kılmalı. Tabi namazın dışında da bazen namazsız secdeler de vardır.

Mesela Tilâvet-i Kur'an, Kur'ân-ı Kerîm okurken secde âyeti gelir; o zaman namazın dışında olduğun halde secde edersin. Buna "tilâvet secdesi" derler.

Sonra mesela adam denizde bir fırtınaya tutuldu, gemi batacak gibi oldu, çatırdadı, çatladı, su aldı; derken nihayet bin bir maceradan sonra korkulardan dualardan sonra karaya çıktılar. Karaya çıkar çıkmaz; "Yâ Rabbi, çok şükür, beni kurtardın." diye şükür secdesi yapıyor. Bazen böyle de olur. Ama namaz içinde her zaman oluyor.

Onun için namazı çok kılmak lazım. İman ile küfrün arasında gösterge namazdır. Namazı bıraktı mı insan, ayağı küfre, şirke doğru kaynamaya başlamıştır. Namaz çok önemlidir. Namaz önemli olunca mescitler önem kazanıyor. Onun için ne yapıp yapıp mescitleri yapıp mescitlerde toplanıp namazları kılmak lazım.

Mescitler Allah'ın evleridir. Çok hayırlıdır ve bizim dünyada ve âhirette iyi bir müslüman olarak yaşayıp da cennetlik olmamız için iki cihanda saadete ermemiz için çok önemli müesseselerdir. Herkesin çeşitli dernekleri oluyor, kulüpleri oluyor.

Golf kulüpleri oluyor; mini golf kulübü bilmem ne golf kulübü, bilmem kaç delikli golf kulübü... Ata binenler, at sporuyla idmanıyla ilgilenenler şunlar bunlar, çeşitli insanlar dernekler kuruyorlar, oralarda toplanıyorlar.

Toplum, iş hayatının dışında nerelerde toplanıyor?

Hep kahvelerde toplanmıyor. Seçkin insanlar kendilerine dernekler kuruyorlar, oralarda toplanıyorlar. Bizim de derneklerimizin binaları mescitlerdir. Derneklerimiz de bizim cemaatlerimizdir. Onun için camilerimiz ve derneklerimiz olursa kendimiz iyi yetişiriz, sevap kazanırız, çoluk çocuğumuzu iyi yetiştiririz. İyi olur, kâr ederiz; bunlar olmazsa büyük zarar olur.

Sonuncu hadîs-i şerîf:

قَسَمَ الْخَوْفُ وَالرَّجَاءُ أَنْ لَا يَجْتَمِعَا فِي أَحَدٍ
فِي الدُّنْيَا فَيَرِيحَ رِيحَ النَّارِ وَلَا يَفْتَرِقَا فِي أَحَدٍ
فِي الدُّنْيَا فَيَرِيحَ رِيحَ الْجَنَّةِ

*Kaseme'l-havfü ve'r-recâü en lâ yectemiâ
fî ehadin fi'd-dünyâ. Fe-yerîha rîha'n-nâri. Ve
lâ yefterikâ fî ehadin fi'd-dünyâ. Fe-yerîha
rîha'l-cenneh*

Bu son hadîs-i şerîf, *Vâsıle radıyallahu
anh'ten* ama çok önemli bir konu, anlatmam
lazım.

g. Havf ve Reca

Peygamber Efendimiz diyor ki:

“Havf ile recâ birbirlerine söz verdiler,
yemin ettiler ki dünyada bir insanda ikisi bir
araya gelirse -havf ve reca bir insanda bir araya
gelirlerse- o insanın cehennem kokusunu
koklaması bahis konusu değildir. Cehennemden
geri çevrilir, cennete girer. Bir insanda havf ile
recâ ayrıldı mı, ayrı oldu mu o zaman da o
insanın cennetin kokusunu koklaması imkânı
yoktur. Cennete girmeyecek.”

Bir arada olursa cehenneme girmeyecek.
Mutlaka cennetlik olacağını gösteriyor. Ayrı

düştükleri zaman birisi olup birisi olmadığı zaman da mutlaka cehenneme girecek, cenneti kazanamayacak. Bu havf ve recâ çok önemli.

Beraber olmasalar; -birisi ayrı birisi ayrı değil- birisi olur birisi olmazsa olmuyor. Bu çok önemli.

Nedir bu?

Havf, insanın âkıbetinden korkmasıdır:

“Acaba benim âkıbetim nasıl olacak? Mü’min olarak mı âhirete göçeceğim; Allah’ın sevgisini, rızasını kazanmış olarak mı âhirete varacağım, cennetlik olacağım? Yoksa bir sürü hata işliyorum o hatalarımdan dolayı Allah beni sevmeyecek, gazap edecek -Allah saklasın yoksa - acaba cehenneme mi düşeceğim, cennete girmeyecek miyim?” diye korkmaya “havf” derler.

Havf, “korkmak” demek.

Ama nereden korkmak? Korkaklık mı?

İslâm’da cesaretlilik daha kıymetli. Savaşta cesaretsiz olmaz ki umumi mânasıyla “korkmak” değil; insanın akıbetinden korkması. “Acaba benim âkıbetim ne olacak? Acaba ben imanıyla göçecek miyim? Âhiretim nasıl olacak?” diye, insanın âkıbetinden korkması.

Recâ da “ummak” demek.

Ama neyi ummak?

“Allah’ın lütfuyla iman ile âhirete göçerim, cennetlik olurum.” diye umuyorum.

İçimde böyle bir ümit, öyle bir his var. Buna da böyle iyi bir sonuca, âkıbete mazhar olacağını ummaya da “recâ” derler.

İnsanda bu ikisi bir arada olacak. Bu iki duygu da beraber olacak.

Neden?

İnsan illa cennete gireceğini garantiye alabiliyor mu? Kim söyleyebilir? Hangisi söyleyebilir? Hoca mı müftü mü reisi cumhur mu başkomutan mı, genelkurmay başkanı mı, profesör mü, rektör mü? Kim söyleyebilir? “Ben muhakkak cennete gideceğim.” diyebilecek bir insan gösterin bana. Kimse gösteremez.

Belli olmaz. İşin nereye varacağı belli olmaz. Onun için insanın korkması lazım.

Şimdi namaz kılıyoruz ama sonra ne olur, ne olacak?

Adamın birisi, kuleden kendisini denize atmış, gittik seyrettik Beyazıt kulesine çıkmış, camdan bir yer bulmuş, nasılsa atmış kendisini, parçalarını gördük. O sahne gözümün önünden

hiç gitmez ve o olayı unutamıyorum, tesir etti bana.

Nedenmiş?

Çok ağrısı, sancısı varmış. Dayanamamış, kendisini kuleden atmış, intihar etti. Yazık, intihar etti, tamam.

Size bir başka önemli hadiseyi nakledeyim:

Peygamber Efendimiz'in zamanında bir savaş esnasında birisi çok kahramanca çarpışıyor. Çatır çatır çatır saldırıyor, kahramanlıklar gösteriyor, herkesin dikkatini çekiyordu.

Dediler ki; "Yâ Resûlallah, falanca şahıs aslanlar gibi saldırıyor, çarpışıyor, çok kahramanlıklar gösteriyor."

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurdu ki; "O cehennemliktir!"

Duygular farklı... İslâmî savaşta, Peygamber Efendimiz'in ordusunda düşmanla çarpışıyor. Çok kahramanlıklar gösterdiği için herkesin takdirini topluyor. Gelip Peygamber Efendimiz'e methediyorlar;

"Falanca adam çok kahramanca, çok güzel çarpışıyor." "Çok iyi bir insan" demek istiyorlar

Peygamber Efendimiz; “Hayır, o cehennemliktir!” diyor.

Sustular kaldılar, afalladılar, şaşıldılar, anlayamadılar. Az zaman sonra haber geldi.

Haberci geldi dedi ki;

“Yâ Resûlallah, o çarpışan adam çarpışırken yaralandı. Yarasının acısına dayanamadı. Dayanamadığı için kılıcının sapını toprağa dayadı, sivri ucunu karnına dayadı, kılıcının üstüne vücuduyla abandı, yüklendi, intihar etti.”

Sabredeceksin. Kendi canına kıymayacaksın.

Buradan neyi anlıyoruz?

Peygamber Efendimiz’in zamanında, ona iman etmiş, onun sahabesi arasına karışmış bir insan bile hatalı hareketinden dolayı âkıbeti, son durumu itibariyle imansız göçebiliyor, cehennemlik olabiliyor.

Bu korkunç bir şey! Ondandır dolayı herkesin korkması lazım. Bu gibi olaylardan dolayı; “Acaba benim âkıbetim nasıl olacak?” diye korku üzere olması lazım, tedbir almaya çalışması lazım, ona göre korku üzerine yaşaması lazım.

“Boş ver ya, ne lüzum var? Allah beni cennete sokmayacak da başkasını mı sokacak?”

Havalı havalı böyle diyen insanlar gördüm ben.

“Sen kimsin ya?” “Beni sokmayacak da kimi sokacak?” diyor. Seni sokmaz, binlerce başka insanı sokar. Beni sokacak sanıyor. Bir kere Allah; öyle söyleyeni öyle söylediğinden dolayı cezalandırır. Kabadayılığınan, edepsizliğinden, ukalalığınan dolayı...

İnsan korkacak, bir. Hep korkarsa hep korkarsa çalışamaz, zayıflar, yemekten içmekten kesilir. O zaman ölüm de çok korkutur. Allah’tan ümit de kesmeyecek Allah’ın rahmetini düşünecek:

Tevbe edince tevbesini kabul ediyor, dua edince duasını kabul ediyor. Bir namaz kılınca şu kadar sevap veriyor, bir gece kalkınca şu kadar mükâfât kazanıyor. Bir Ramazan ayında oruç tutunca şunları şunları kazanıyor. Bir hacca gittiği zaman şöyle şöyle sevaplar kazanıyor; bütün geçmiş günahları af olunuyor.

Biraz da yüzün gülecek; bir de ümit edeceksin.

Ümit edecek. Ümit insanı yaşatır. İnsan ümitle yaşar. Korkacak da... Dikkat edecek. Bu ikisi beraber olacak.

İkisi beraber bir arada olur mu?

İnsanda korkuyla ümit, havf ile recâ bir arada olduğu zaman bu sefer cennete gider, cehennem kokusu duymaz.

Ayrıldığı zaman birisi olmadığı zaman...

Çok korkuyor, hiç ümidi yok. Allah'tan ümit kesmek haram, âyet-i kerîme var:

Lâ taknetû min rahmeti'llâh. "Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin, ümitsizliğe düşmeyin." diye, emrediyor.

"Ümitsizliğe düşmeyin, emre aykırı!" diyor. Doğru değil.

Ya da çok ümitleniyor, gevşiyor. İnsan ümit edince gevşer:

"Nasıl olsa ben cennete giderim ya, ne olacak? *Lâ ilâhe illallah* diyen cennete girecekmiş. Hadîs-i şerîfi gördüm!"

Ama işte bak *lâ ilâhe illallah* diyen insan intihar etti, öldü. İntihar eden ebediyen cehennemlik olacak.

Sonra bir de başka olayı anlatayım:

Hız. Ömer *radıyallahu anh* zamanında emirü'l-mü'minîn iken, halifeyken, çarşı pazarda gezerken kalabalıkta birisi geldi, bir kabilenin reisinin ayağına bastı.

“Vay sen benim ayağıma basarsın ha!”

Adam çete başkanı, kabile reisi. Çete reisi değil de itibarlı insan herkes etrafında saygıyla duruyor, saygı gösteriyor. Pohpohlanmaya, iltifata alışmış. Birisi ayağına basınca bir tane vurdu buna, tokatladı.

O da dedi ki; “Ben senin ayağına bilerek basmadım ki sen beni bir tokatla mahvettin!”

Dosdoğru halifeye, emîrü'l-mü'minîne gitti. Hız. Ömer tam kadı, tam hâkim, işini çok iyi bilir.

Dedi ki; “O adamı bana getirin, kısas yapacağım! Senin bunu dövmeye hakkın yok! Şikâyetçi olsaydın olabilirdin. ‘Bu adam geldi benim ayağıma bastı, ayağımı tırnağımı zedeledi, sakatladı, ayağımı acıttı. Hakkımı istiyorum.’ diyebilirdin.”

O da ona söyler, tazminat filen neyse hâkim takdir eder. Öyle kendisi el kaldırıp tokat atamaz.

Buna ne derler?

İhkak-ı Hakk. Kendisi tayin ediyor, kendisi hakkını almaya kalkıyor, cezayı kendisi tayin ediyor, uygulamaya kalkıyor. İslâm'da böyle şey olmaz.

İslâm'da düzen var, devlet düzeni var. İslâm'da intizam var. Her şey keyfe kalır mı? Adamın kime kızacağı da kimi öpeceği de belli olmaz! “Kendi bildiğine varan ya davulcuya varır ya zurnacıya” derler, bizde. Adamı kendi kafasına bırakırsan çok yanlış işler yapar.

Onun için adam şikâyetçi olunca; “Getirin o adamı, kısas yapacağım!” der.

Ne olacak?

O da gelince aynı şiddetle ona bir tane tokat patlatacak. Kısasa kısas; yapılan işlerin aynısı.

Ya da; “Aman, sen bana tokat vurma. Ben bir hata işledim. Ne kadar tazminat vermem gerekiyorsa vereyim.” diyecek yani.

Bunu duyunca gittiler, söylediler. Adama haber ulaştı.

“Hz. Ömer seni çağırıyor.” dediler.

“Ne olacak, ne yapacak beni?” dedi.

“Sen falanca adamı dövdün ya, o da seni cezalandıracak, kısas yapacak.” dediler.

Adam kaçtı. İrtidat etti, İslâm'dan çıktı, gayrimüslim bir şekilde öldü.

Kırk tane sopa yeseydi, kırk yıl sopa yeseydi de gayrimüslim olmasaydı da cehenneme düşmeseydi! Çok yanlış iş! Kibrinden işte böyle olabilir. Aman aman, çok güvenip çok ümide düşüp gevşemeyelim! Aman çok da korkuya düşüp de “Beni affetmez!” diye, bir ümitsizlik içine de düşmeyelim. İkisine de sahip olalım da cennete girelim.

el-Fâtiha...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
24 Ramazan 1421 / 20.12.2000
İsveç

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ